

Aflevering 10:

Go Maasland girls!! Deel 2

Nogmaals het citaat uit een schrijven van corrector Bas van Rooijen, juli 2019: “Niet zo vreemd, want het Maaslandcollege is al sinds haar oprichting een school die het onderwijs innoveert en daarnaast goede kwaliteit biedt. Zo waren we het eerste met onderwijs voor meisjes (de MMS), één school voor mavo/havo/vwo, het tweetalige onderwijs (tto) en ICT in de les (IPad).” In deze aflevering een aantal bijzondere bronnen die duidelijk maken wat de betekenis was van de stichting van de Middelbare Meisjesschool Regina Mundi voor Oss en omgeving. Het is vooral een stukje met als opdracht: “read carefully”. Deel 2 gaat dus over Oss!

Een korte herhaling

Hoe zat het ook al weer? Op het Titus Brandsma College genoten de jongemannen van voortgezet onderwijs in de vorm van HBS en Gymnasium. De school wilde wel starten met een meisjesklas (door de bisschop uitdrukkelijk bedongen dat er een aparte meisjesklas zou worden gevormd), maar een eerste aanmelding leverde slechts 23 belangstellende aanstaande leerlingen van het vrouwelijke geslacht op. Om voor subsidie in aanmerking te komen moeten er minimaal 34 leerlingen in een klas komen. Het TBL verzoekt de gemeente om bij te dragen in de kosten die deze klas wel met zich meebrengt, maar welke niet vergoed worden. Omdat het gemeentebestuur niet in staat is om de 9000 of 10000 gulden bij te passen, wordt voor het schooljaar 1946/1947 afgezien om er mee te starten.

De burgemeester van Oss, Delen (van 1946 tot 1963 burgervader), had een warm hart voor het onderwijs in zijn stad. Mede door zijn inspanningen zijn er grote stappen gezet op dit gebied. Delen heeft een groot aandeel gehad in het tot stand komen van de MMS in Oss. De Gelderlander schreef over bovenstaande mislukking en de rol van de burgemeester nadien: “Gelukkig is men hierna niet bij de pakken gaan neerzitten en mede dankzij de activiteit van burgemeester Delen – een specialist op onderwijsgebied – zal het er in September van komen, zal Oss en omgeving een

M.M.S. – een afkorting welke hier even goed burgerrecht zal krijgen als die van de H.B.S. – bezitten.” En verderop in hetzelfde artikel: “....dat de overheid, hierbij haar onmisbare steun verlenend, naast kijk op het heden, eveneens inzicht in de toekomst demonstreert, dat zij hierdoor van wijs beleid blijk geeft. Doch moet hieraan tevens worden toegevoegd, dat de overheid met betrekking tot deze op zichzelf zo belangrijke aangelegenheid zelfs de in Oss en omstreken bestaande publieke opinie een niet te schatten stuk vooruit is.” Want hoe is het anders te verklaren dat er zich voor het eerste jaar slechts ongeveer 18 aanmeldingen binnenkwamen? Terwijl er volgens de krant zeker qua capaciteiten en aanleg veel meer meisjes in aanmerking komen. Dit aantal had “....ongetwijfeld sprekender vorm moeten aannemen” aldus de krant. De kop boven het artikel spreekt boekdelen:

Vooraf door de oprichting van een M.M.S.
wordt in een grote behoefte voorzien
Ook de meisjes krijgen thans volop haar kans

nog geldende voor de mannelijke jeugd
doch tevens van kracht voor de vrou-
welijke — dat men in de zieh sterk

Er wordt gesproken over het vormen van een Centrum van onderwijs in Oss. Waarbij de emancipatiegedachte ten volle tot uiting komt wanneer er geschreven wordt. Er moet “.....gesproken kunnen worden van een Centrum van onderwijs, wanneer zowel mannelijke als vrouwelijke leerlingen in staat worden gesteld een meer dan gewone keuze te maken voor bezoek aan met hun aanleg strokende scholen. Aan al deze voorwaarden gaat de stad Oss, ook met betrekking tot het onderricht aan de vrouwelijke jeugd, in de toekomst ten volle voldoen.”

Tot zover het moderne in het artikel. De tijdsgeest komt wellicht het mooist tot uiting in het volgende stukje:

genbosch te reizen. Evenwel: De tijden veranderen en met hen werd de behoefte aan een middelbare meisjesschool steeds dringender gevoeld. Immers steeds meer kwam men tot het inzicht dat de ontwikkeling van het meisje gelijke tred moest houden met die van de jongen, omdat het meisje van toen de vrouw van de man, de bestudeerde man, van later zou worden, met wie zij in harmonisch samengaan en steunend op onderling begrijpen, mede ontstaan door een zelfde dosis verworven en soortgelijke kennis, het ideale echtpaar zou vormen. De bestudeerde echtgenote zou haar eveneens bestudeerde man beter begrijpen, hem mogelijk zelfs tot steun kunnen zijn bij zijn werkzaamheden. Ook zou zij, als moeder van haar kinderen, gestudeerd hebbend, meer belang kunnen gaan stellen in hun onderwijs, hen hierdoor stuwend bij het bereiken van de grootste studieprestaties.

Een benadering die in de 21^e eeuw niet meer wordt uitgesproken. De gestudeerde vrouw als moeder en ondersteuner van de man als alwetende kostwinner.

In Oss was het middelbaar onderwijs aan meisjes een nieuwe loot aan de onderwijsboom. Die moest zich bewijzen. En daar moest duidelijkheid, ook onder de plaatselijke bevolking, over komen. Waarom geen gymnasium onderwijs aan meisjes. En wat was het wezen van het MMS – onderwijs? De plaatselijke pers kwam in het schooljaar 1948 – 1949 bij de school op bezoek en ging een en ander in beeld brengen. In een ruim artikel werd zelfs de indruk gewekt dat de MMS zou uitgroeien tot een Lyceum met een gymnasium - afdeling. Wat je met het diploma kon doen? Dat was een opsomming vanuit het ministerie. Interessanter was de verdere onderbouw van het onderwijs aan meisjes in Oss. Hieronder staat eerst het gehele artikel. Daarna worden de kolommen vanaf "Het wezen der Middelbare Meisjesschool" groter afgedrukt. Nauwkeurig lezen is gewenst: duik in de tekst en probeer je in de tijdsgeest van eind jaren veertig van de vorige eeuw in het Maasland te verplaatsen!

Geert Arts
November 2019

R. K. Middelbare Meisjesschool Regina Mundi

Van de drie instellingen van „Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs”: volgens ouderdom de R.K. Middelbare Handelsavondschool, die nog dit jaar haar 40-jarig bestaan zal vieren, het „Titus Brandsma Lyceum”, waarvan de afdeling HBS haar 25-jarig bestaan reeds gevierd heeft en de R.K. M.M.S. „Regina Mundi” is laatstgenoemde de jongste en misschien het minst bekend. Burgemeester Delen, ook op 't gebied van Onderwijs 'n zeer vooruitstrevend man, heeft herhaaldelijk in het openbaar de ouders in Oss aangemaand hun kinderen verder te laten leren en hen daarbij naast de instellingen voor vakonderwijs, ook bijzonder gewezen op bovengenoemde instituten.

IN GROTE BEHOEFTE VOORZIEN

Middelbaar en voorbereidend Hoger Onderwijs voor meisjes werd tot 1947 niet in Oss gegeven en menigeen herinnert zich wel, dat er een en ander te doen geweest is om in onze gemeente dit onderwijs te krijgen, zodat de meisjes niet langer naar Den Bosch of Nijmegen behoeven te reizen. In 1947 kregen deze plannen nu hun beslag en in Sept. van dat jaar opende de MMS „Regina Mundi” opgericht door de Zusters van Liefde uit Tilburg, haar poorten. Men zal zich afvragen waarom een Middelbare Meisjesschool? Komt er dan geen Gymnasium Onderwijs? Waarom geen meisjes HBS? Er zijn misschien ook nog wel heel wat ouders, die niet weten, dat de MMS bestaat of waar deze gevestigd is. Zo zijn wij er op uit getrokken, om te trachten op al deze vragen antwoord te krijgen.

Wij lopen langs de Grote kerk door de Begijnestraat, slaan de hoek om van de Driek van Erpstraat en zien weldra aan onze linker kant een houten gebouwtje met het opschrift: „Regina Mundi”. Wel, erg klein en onopvallend onze eerste reactie, maar het is duidelijk, dat dit noodgebouw op de duur niet de MMS zal kunnen herbergen. Wij lopen even achterom, waar zich de ingang bevindt en worden daar ontvangen door de Directrice, Zuster Angelina. Wij vertellen haar, dat wij eens graag een en ander zouden willen weten over wezen en doel van de MMS en over de rechten, die aan het eindexamen verbonden zijn. Op de eerste twee vragen zal de zuster proberen een zo duidelijk mogelijk overzicht te geven, de laatste vraag zou als antwoord een opsomming van beroepen en instituten zijn, zodat kan worden volstaan met een afdruk van de Ministeriële beschikking, die zij ons ter hand stelt.

Er schiet ons echter nog een vraag te binnen, waarop wij voor de andere 'n antwoord zouden willen hebben. Hoe werkt op het ogenblik in dit studiejaar de MMS in Oss? De Directrice vertelt ons dan, dat de eerste twee klassen ingericht zijn als grondklassen, die aan-

sluiting geven op een Gymnasium in Lyceumverband, tot het aantal Gymnasiumleerlingen groot genoeg zal zijn om de MMS te doen uitgroeien in een Lyceum. En wel in een zodanige vorm, dat na een tweejarige onderbouw een splitsing in MMS en Gymnasium zal plaats vinden. Daar de school met haar twee klassen nog niet aan deze splitsing toe is, informeren wij naar het wezen en het doel van de MMS.

Het wezen der Middelbare Meisjesschool

Verdiend de afdeling MMS dan de voorkeur boven een afdeling HBS op een Lyceum? Zeer zeker, want de stof die door de leerlingen op de HBS verwerkt moet worden, kost de meisjes te veel inspanning, omdat de HBS te weinig rekening houdt met de vrouwelijke aanleg der leerlingen. De MMS wil aan de meisjes gelegenheid bieden onderwijs te volgen, dat meer aan de vrouwelijke psyche aangepast is. Sommige vakken of de wijze van lesgeven zijn veel meer

len. Voorts Nederlands, de vreemde talen met in de hogere klassen speciaal hun letterkunde en de kunstuitingen der betreffende volkeren. Wiskunde, Profane Geschiedenis en Aardrijkskunde en de Natuurkundige vakken nemen eveneens een belangrijke plaats in, waarbij echter Natuur- en Scheikunde meer dan op de HBS op de practijk gericht zijn. Last not least de Gymastiek opdat „mens sana in corpore sano sit”, de gezonde geest in 't gezonde lichaam, waarmee de sluitsteen gezet is op het streven: het meisje geestelijk en lichamenlijk in overeenstemming met haar vrouwelijke aard voor te bereiden op haar toekomstige taak: Een harmonisch mens te zijn.

De Directrice heeft hiermede voldoende op onze vragen geantwoord en gaarne volgen wij haar vriendelijke uitnodiging op, om even een rondgang te maken. De lokalen maken een keurig verzorgde indruk, al zijn wij het met Zuster Angelina eens, dat hier onmogelijk op de duur les kan worden gegeven ondanks de gezellige sfeer, die er heerst. De ruimte is te beperkt. Er is geen gelegenheid tot het vormen van meer dan twee, hoogstens drie klassen. Het bestuur is echter op zoek naar een groter permanent gebouw en hoopt het volgende schooljaar te zullen slagen. Daar wij de ruimtenood in Oss maar al te goed kennen, menen wij de opmerking te moeten maken, dat dit toch wel enige moeilijkheden met zich mee zal brengen. De Zuster blijft echter optimistisch. Wij wensen haar en de MMS dat dit optimisme beloofd moge worden en dat wij in een volgend studiejaar eens van haar mogen vernemen, hoe de MMS verder uitgegroeid is. Tevens geven wij aan de verwachting uitdrukking, dat vele ouders gebruik mogen maken van deze unieke gelegenheid, om hun dochters te laten profiteren van deze middelbare en binnen afdienbare tijd ook hogere, gymnasiale studierichting.

(Wordt vervolgd).

Doel en leerplan

Het doel dezer instelling is: te komen tot een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van „persoonlijkheden” en op te leiden voor gezin en maatschappij. Hierop is nu het zeer gevarieerde leerplan gebaseerd. Voorop staat de Godsdienstleer, die geloofsleer en apologetica omvat, verder de liturgie leert begrijpen en de Bijbelse en Kerkelijke geschiedenis op wetenschappelijke wijze behandelt. Daaraan sluit als vanzelf aan een inleiding tot de Wijsbegeerte, waarbij aangetoond wordt, hoe de verschillende filosofische stromingen en scholen op het maatschappelijk leven, de kunsten en wetenschappen hun stempel gedrukt hebben of uitgingen op deze gebieden veroorzaakt hebben. Verder zijn nog als vakken, die op de HBS niet voorkomen of niet in deze vorm gedoceerd worden, te noemen de vakken: Paedagogie, Psychologie, Kunstgeschiedenis, Musiek en Zang. Evenals bij een Lyceum met HBS en Gymnasium wordt les gegeven in Latijn, dat met Grammatica en Syntaxis het verstand scherpt en een hulpmiddel vormt bij de studie der meeste moderne ta-

Het wezen der Middelbare Meisjesschool

Verdiens de afdeling MMS dan de voorkeur boven een afdeling HBS op een Lyceum? Zeer zeker, want de stof die door de leerlingen op de HBS verwerkt moet worden, kost de meisjes te veel inspanning, omdat de HBS te weinig rekening houdt met de vrouwelijke aanleg der leerlingen. De MMS wil aan de meisjes gelegenheid bieden onderwijs te volgen, dat meer aan de vrouwelijke psyche aangepast is. Sommige vakken of de wijze van lesgeven zijn veel meer

op de opvoeding van het meisje tot haar toekomstige taak in het gezin of in het maatschappelijk leven ingesteld. Er studeren naar verhouding maar weinig meisjes aan de Universiteit. Het schoolbestuur verliest de belangen van deze toekomstige Hoge School studenten niet uit het oog. Dit moge blijken uit het feit, dat men van die zijde van plan is, aan de school een Gymnasiumafdeling te verbinden. Om weer terug te komen tot de MMS, deze wil de meisjesziel niet geestelijk overladen en legt meer de nadruk op de ontwikkeling en cultivering van de specifiek vrouwelijke eigenschappen.

Doel en leerplan

Het doel dezer instelling is: te komen tot een evenwichtige en harmonische ontwikkeling van „persoonlijkheden” en op te leiden voor gezin en maatschappij. Hierop is nu het zeer gevarieerde leerplan gebaseerd. Voorop staat de *Godsdienstleer*, die geloofsleer en apologie omvat, verder de liturgie leert begrijpen en de Bijbelse en Kerkelijke geschiedenis op wetenschappelijke wijze behandelt. Daaraan sluit als vanzelf aan een inleiding tot de *Wijsbegeerte*, waarbij aangetoond wordt, hoe de verschillende filosofische stromingen en scholen op het maatschappelijk leven, de kunsten en wetenschappen hun stempel gedrukt hebben of uitingen op deze gebieden veroorzaakt hebben. Verder zijn nog als vakken, die op de HBS niet voorkomen of niet in deze vorm gedoceerd worden, te noemen de vakken: *Paedagogie Psychologie, Kunstgeschiedenis, Muziek en Zang*. Evenals bij een Lyceum met HBS en Gymnasium wordt les gegeven in *Latijn*, dat met *Grammatica* en *Syntaxis* het verstand scherpt en een hulpmiddel vormt bij de studie der vreemde moderne ta-

len. Voorts *Nederlands*, de *vreemde talen* met in de hogere klassen speciaal hun letterkunde en de kunstuitingen der betreffende volkeren. *Wiskunde, Profane Geschiedenis* en *Aardrijkskunde* en de *Natuurkundige vakken* nemen eveneens een belangrijke plaats in, waarbij echter *Natuur-* en *Scheikunde* meer dan op de HBS op de praktijk gericht zijn. Last not least de *Gymnastiek* opdat „mens sana in corpore sano sit”, de gezonde geest in 't gezonde lichaam, waarmee de sluitsteen gezet is op het streven: het meisje geestelijk en lichamenlijk in overeenstemming met haar vrouwelijke aard voor te bereiden op haar toekomstige taak: Een harmonisch mens te zijn.

De Directrice heeft hiermede voldoende op onze vragen geantwoord en gaarne volgen wij haar vriendelijke uitnodiging op, om even een rondgang te maken. De lokalen maken een keurig verzorgde indruk, al zijn wij het met Zuster Angelina eens, dat hier onmogelijk op de duur les kan worden gegeven ondanks de gezellige sfeer, die er heerst. De ruimte is te beperkt. Er is geen gelegenheid tot het vormen van meer dan twee, hoogstens drie klassen. Het bestuur is echter op zoek naar een groter permanent gebouw en hoopt het volgend schooljaar te zullen slagen. Daar wij de ruimtenood in Oss maar al te goed kennen, menen wij de opmerking te moeten maken, dat dit toch wel enige moeilijkheden met zich mee zal brengen. De Zuster blijft echter optimist. Wij wensen haar en de MMS dat dit optimisme beloofd moge worden en dat wij in een volgend studiejaar eens van haar mogen vernemen, hoe de MMS verder uitgegroeid is. Tevens geven wij aan de verwachting uitdrukking, dat vele ouders gebruik mogen maken van deze unieke gelegenheid, om hun dochters te laten profiteren van deze middelbare en binnen afzienbare tijd ook hogere, gymnasiale studierichting.